

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

liv@eduskunta.fi

Päiväys/Datum

18.02.2025

Dnro/Dnr

TRAFICOM/55657/03.03.01/2025

Viite/Referens

Asiantuntijapyyntönnö 29.1.2025

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 182/2024 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 182/2024 vp). Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa hallituksen esitystä ehdotetussa muodossa ja esittää seuraavat tarkemmat havainnot:

Tarkasteltavana oleva hallituksen esitys käsittelee erityisesti tietopalvelujen kehittämistä. Keskiössä on tavoite saattaa liikenteen ja liikenteen palvelujen tietoja nykyistä paremmin saataville. Ensinnäkin hankkeella annetaan tarkentavia kansallisia säännöksiä eräisiin EU-asetuksiin liittyvistä tietopalveluista. Toiseksi, täsmennetään ja selkeytetään Liikenne- ja viestintäviraston palveluja. Lisäksi hankkeessa esitetään eräitä lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta parantavia muutoksia.

EU-sääntelyyn liittyvät esitykset. Hallituksen esityksessä osoitetaan Liikenne- ja viestintävirastolle vastuu EU:n nk. eFTI-asetuksen (EU) 2020/1056 vaatiman sähköisten kuljetustietojen kansallisen tiedonvaihtojärjestelmästä. Liikenne- ja viestintävirasto voi hankkia tiedonvaihtojärjestelmän sekä siihen liittyvät välittömät tuottamis-, ylläpito- ja kehittämistehtävät Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä. EU-maiden viranomaisten on pystyttävä vastaanottamaan ja käsittelemään rahtiasiakirjoja sähköisessä muodossa vuonna 2027.

Sähköisen tiedonvaihtojärjestelmän teknistä toteutusta on valmisteltu EU:n ohjauksessa vuodesta 2023. eFTI-järjestelmä määrittää miten sähköiset kuljetustiedot kulkevat talouden toimijoiden ja viranomaisten välillä sekä kansallisesti että unionin alueella. Palvelun osat ovat kansallinen eFTI-yhdyskäytävä, talouden toimijoiden eFTI-alustat sekä viranomaisten kyselyjärjestelmät. eFTI-yhdyskäytävä (eFTI-Gate) olisi siis viraston vastuulla oleva mutta Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:lle osoitettavaksi kaavailtu palvelu. eFTI-yhdyskäytävän tehtävänä on välittää pyyntöjä, eikä prosessissa rahtitietoja tai kuljetusasiakirjoja tallenneta keskitetysti. Viranomaiset saavat pyytää tietoa oikeuksiensa puitteista talouden toimijoiden alustoilta. eFTI-alusta on talouden toimijan tietojärjestelmä tai palveluntarjoajan alusta, missä hallinnoidaan sähköisiä kuljetustietoja. Hankkeessa on varauduttu toteuttamaan järjestelyt siten kuin ne nyt esitetään liikenteen palveluista annetun lain 154 c §:ssä säädettäväksi.

Hallituksen esityksessä täydennetään myös EU:n nk. jakeluinfra-asetuksen (EU)

2023/1804 tietopalvelua koskevaa sääntelyä vahvistamalla Väyläviraston vastuu kansallisesta yhteyspisteestä, johon on toimitettava tietoja yleisesti saatavilla olevista lataus- ja tankkauspisteistä. Liikenne- ja viestintävirastolle osoitetaan puolestaan tunnisterekisteriorganisaation tehtävä, jonka olisi jakeluinfra-asetuksen mukaan viimeistään 14.4.2025 myönnettävä ja hallinnoitava yksilöllisiä tunnistekoodeja, joiden avulla voidaan tunnistaa latauspisteiden ylläpitäjät ja palveluntarjoajat.

Viraston palvelujen selkeyttämiseen liittyvät muutokset. Lisäksi hallituksen esitykseen sisältyy selvennyksiä säännöksiin, jotka liittyvät tietojen luovutuksiin liikenneasioiden rekisteristä, kuten esimerkiksi tieto vakuutusyhtiöstä, jossa liikenneväline on vakuutettuna. Rekisterinpitäjänä Liikenne- ja viestintävirasto pitää ehdotettuja muutoksia perusteltuina ja kannatettavina.

Hallituksen esityksessä määriteltäisiin myös, mitä tietoja Liikenne- ja viestintävirasto voi sivuillaan julkaista henkilöistä, jotka arvioivat muiden virastosta lupia, kelpuutuksia tai muita hyväksyntöjä hakevien henkilöiden kelpoisuutta ja joiden näin ollen katsotaan käyttävän julkista valtaa. Kyseessä olisivat eräät kokeen arvioijat, näytön vastaanottajat, tarkastuslentäjät, lääkärit, psykologit ja kielitaitokokeen vastaanottajat. Yhteystietoina saataisiin julkaista puhelinnumero, sähköpostiosoite tai verkkosivu, sekä toimialueena kunta tai maakunta. Henkilöllä olisi oikeus kieltää tietojensa julkaiseminen. Ottaen huomioon näiden henkilöiden hoitamien tehtävien luonteen, virasto pitää tärkeänä ja perusteltuna, että näiden henkilöiden yhteystiedot ovat saatavilla viraston verkkosivuilta.

Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuus. Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuuden edistämiseksi pyritään tukemaan uusien liikennepalvelujen syntymistä. Haasteiksi on tunnistettu muun muassa kaupallisista ehdoista sopimisen vaikeus sekä julkisen ja yksityisen sektorin välinen rajapinta.

Hallituksen esitys sisältää tältä osin ehdotuksen kertalippuja koskevan myyntirajapinnan avaamisvelvoitteen laajentamisen koskemaan myös kertamatkaan oikeuttavia lipputuotteita, joissa on muutos- ja peruutusmahdollisuus. Lisäksi toimivaltaisille viranomaisille esitetään velvoitetta julkaista lippuyhteistyötä koskevat yleiset sopimusehdot. Näiden velvoitteiden noudattaminen kuuluisi jatkossa Liikenne- ja viestintäviraston valvonnan piiriin.

Liikenne- ja viestintävirasto on valmistautunut ottamaan hallituksen esityksessä sille kaavailut tehtävät vastaan.

Emil Asp
ylijohtaja

Susanna Metsälampi
johtava asiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 18.2.2025. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.